

skriver sig — saa faae vi paa en Iste Behandling uden Forretningsordenens Begrændsninger, saa at den kan træffe langt længere ud, og vi kunne maaste da slet ikke gaa ind paa Enkelthederne. Ved det Middel, som her er foreslaaet, have vi Leilighed til at gjøre Ende paa en egentlig Iste Behandling og til, hvis det lykkes at faae et virkelig Grundlag for en 2den Behandling, og saa i Sandhed at komme til en saadan. Det er efter min Mening — og jeg kan ikke se, at der er indvendt Noget, som kan røkke det — det eneste Middel til at komme til den heldigste og bedste Løsning af de Banskæligheder, hvori vi nu ere komne. Dernæst vil jeg sige, at dette Middel er ingenlunde ufjendt; vi have oftere saaledes standset Iste Behandling og henført Sagen til et Udvalg, og Udvalget er i sit Arbejde gaaet frem, aldeles som var det nedsat efter Iste Behandling. Saa, jeg vil sige, at der har foreligget et Tilfælde, som meget lignede dette; det var den Gang, da der her i Salen af et Par Medlemmer blev indbragt Forslag om et Kirkeraad, efter at det Aaret forud var blevet vedtaget i Landsthinget og saavel der, som her var blevet støttet af den ærede Minister, der ogsaa den Gang stod paa sin nuværende Plads. Det mødte her strax en bestemt Modstand, der traak sig ud et Par Dage, og det blev da foreslaaet at standse Sagen og nedsette et Udvalg, for at de forskjellige Anskuelser kunde klare sig i et saadant Udvalg, og blandt de Medlemmer, som stemte derfor, vare 3 af de nuværende Miniistre, nemlig Kirke- og Undervisningsministeren, Indenrigsministeren og Justitsministeren, og desuden var der 2 Medlemmer, som begge senere have været Kirke- og Undervisningsministre, nemlig Biskop Mourad og Kammerherre Rosenørn. Vi have altsaa et Exempel, som er støttet af meget vægtige Autoriteter, — Sagen staaar mig meget klart i Minde — og som taler for at gaa denne Vej. Jeg kan ikke tro Andet, end at der, hvis virkelig den ærede Minister vil vise en saadan Imøbekommen mod andre Anskuelser, som der synes mig at ligge i hans Aftringer, maa kunne komme en Overenskomst i Stand. Jeg er i alt Fald ikke bange for den Splid, som man mener skulde være tilstede mellem de to Sider her i Salen, der gaa sammen i dette Spørgsmaal; thi jeg veed, at de samme Sider ved andre Leiligheder, hvor det ogsaa har gjældet Spørgsmaal, hvormed der har været meget forskellige Meninger men Hensyn til selve Indholdet, meget godt have kunnet forenes om Formen. Jeg vil f. Ex. minde om Valgmænghedsloven, og det kan jo være, at en af de følgende Dage yderligere vil stadfæste, at jeg netop i denne Henseende har Ret. Her gjælder det jo kun at stille Bestemmelser for, hvorledes Folkeskolevæsenet skal fastsættes ved Lov. Der er end ikke foreslaaet at tage Bestemmelse om, hvilken Undervisning der skal gives i Skolerne. Jeg ønsker ganske vist ogsaa Bestemmelser herom, men jeg er

overbevist om, at selv om saadanne Bestemmelser bleve optagne i Forslaget, vilde det dog neppe kunne føre til nogen Afstillelse mellem os; thi selve Undervisningsmaaden vil Sagen falde paa at give Lovbestemmelser om. Jeg haaber altsaa, at der skal komme et godt Grundlag, hvormed de fleste af os kunne enes, ud af Udvalgets Forhandlinger, og jeg kan ikke forstaa, hvorledes den ærede Minister kan mene, at dette ikke skulde kunne ske, medmindre han maaste nu finde, at Overensstemmelsen mellem Thinget og ham selv eller i det Mindste mellem os, der ere Modstandere af hans Forslag, og ham selv er større, end han i de foregaaende Dage har antaget, at den var.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg har strax erklæret, at selvfølgelig er der ikke Noget i Forretningsordenen imod at nedsette Udvalg ogsaa under en Iste Behandling, og at Saadant ogsaa kan være brugt tidligere; men deraf følger ingenlunde, at dette er Noget, som her kunde bruges med nogenformelt Udfigt til Nytte. Naar det ærede Medlem sigtede til et andet Tilfælde, saa er der den meget store Forskjel tilstede, at den hele Sag den Gang forelaa i en aldeles bestemt Skikkelse og havde været fuldstændig behandlet i det andet Thing, og paa anden Maade var ordnet i en bestemt Retning, saaledes at de Grunde, der den Gang talte for Nedsettelsen af et Udvalg, selvfølgelig maatte være andre end de, som der her er Spørgsmaal om. Naar det ærede Medlem nu stillede Sagen saaledes, som om det, der nu er foreslaaet, var en Imøbekommen imod Ministeren; og at det nu kunde synes at aabne en lys og god Udfigt til, at endog en Overenskomst skulde kunne finde Sted, saa er det jo ganske vist, at dette i og for sig kunde være fristende for en Minister, som Intet hellere ønsker end at bringe Sagen til Ende; men jeg skal tilstede mig at udtale, at det staaar i en skarp Modsetning til Udtalelser, der tidligere ere fremkomne, og til den hele Maade, hvorpaa man tidligere har udtalt sig lige overfor Ministerens Forslag, og at der altsaa meget snarere, naar man vilde henholde sig til disse Udtalelser, maatte være Grund til at vente, at man under en saadan Behandling vilde komme i en endnu skarpere og bestemt Strid end den, der nu allerede er tilstede. Der er dernæst een Betragtning, som jeg maa fremhæve, og som for mig er det Afgjørende lige overfor dette Spørgsmaal. Det ærede Medlem siger, at man jo ogsaa ved et Udvalg, der er nedsat under Iste Behandling, kan komme ind paa Enkelthederne; nei, man kan dog ikke komme ind derpaa anderledes, end som vi f. Ex. ogsaa her ere komne ind derpaa. Man kan — i det Mindste har det ikke været Tilfældet i de Udvalg, jeg hidtil har kjendt, og vil heller ikke blive det ved dette — ikke komme ind paa at fremsætte de enkelte Forandringer i Forslag og sætte dem under Afstemning, saaledes